

HET NUT VAN PARTICULIERE COLLECTIES

door

A.D.J. Meeuse

Het nut van (liefst wetenschappelijk beheerde) museumcollecties van Mollusca is een erkend feit. Hoe is het echter gesteld met privé-collecties? De oudste waren, meen ik, wel de zogenaamde rariteitenkabinetten van gegoede burgers en enkele adellijke en zelfs vorstelijke personen. De drijfveren waren veelal de esthetische waarde alsmede de betekenis als statussymbool, kortom iets om elkaar de loef mee af te steken. Er begon eind 17de en begin 18de eeuw een handel in exotische sierschelpen en er ontstond een jacht op soms hooggeprijsde zeldzaamheden. Afbeeldingen en beschrijvingen van weekdieren in boeken uit die tijd zijn althans ten dele vervaardigd aan de hand van exemplaren uit zulke privé-verzamelingen, waardoor deze tot op heden van wetenschappelijk nut zijn geweest. Over het lot van dergelijke collecties is mij niets met zekerheid bekend, maar ik kan mij vergissen. Van de in de regententijd in zwang zijnde meubelstukken, kisten en dergelijken met schelpenversiering is weinig over, maar zulke voorwerpen hadden geen wetenschappelijke betekenis.

Ook nu nog beginnen amateur-malacologen veelal met een esthetische drijfveer. Zij zochten schelpjes op het strand en werden daardoor geboeid. Sommigen, de meer serieuze verzamelaars onder hen, breidden hun collectie geleidelijk uit met geschenken, geruilde of aangekochte exemplaren, maar zo'n collectie is van beperkte wetenschappelijke waarde, omdat gegevens over de exacte vindplaats, verzameldatum en verzamelaar onvolledig zijn of ontbreken. Degenen die, door de malacologie geboeid, deze als amateur gaan beoefenen stellen zich meestal een doel dat verder reikt dan het overzichtelijk opbergen en etiketteren van hun materiaal. Dit kan bijvoorbeeld zijn het bestuderen van een bepaald taxon (een genus zoals *Conus*, *Cypraea*, *Oliva*, *Mitra*, *Littorina* of *Pisidium* of een groep of familie) of een zo volledig mogelijke inventarisatie van de molluskenfauna van een bepaald gebied (Nederland, Benelux, West Indië). Mits goed geëtiketteerd is zo'n collectie nuttig als documentatie en het valt dan ook aan te bevelen om zo'n geordende verzameling later in een zoologisch museum terecht te doen laten komen. Ik heb zelf een tijd geleden permanente preparaten vervaardigd van de radula's van vooral inheemse Pulmonata waarbij ik ook de huisje van dezelfde slak (of populatie) bewaarde. Deze collectie is aan de afdeling Mollusca van het RMNH te Leiden geschonken als documentatie-materiaal. Dit brengt mij op het chapter van wetenschappelijk belangrijke collecties van één taxon. Goede voorbeelden zijn de verzameling Clausiliidae van wijlen Loosjes en die van *Pisidium* van ons medelid Kuiper (nu reeds geschonken aan het Zoologisch Museum Amsterdam, maar wordt voortgezet). Deze collecties vormden de basis voor wetenschappelijke publicaties. De plaatsing in een museum garandeert ook de bereikbaarheid van het materiaal voor toekomstige werkers in zo'n groep.

Adres van de auteur:
Prins Hendrik Stichting, kamer 15
Voorstraat 41
1931 AH Egmond aan Zee